

Slovensko predsedstvo EU 2008
Slovenian Presidency of the EU 2008
La Présidence slovène de l'UE 2008

GOVOR
PREDSEDNIKA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE JANEZA JANŠE
OB SLOVESNI OTVORITVI EVROPSKEGA LETA MEDKULTURNEGA DIALOGA

Ljubljana, 8. januar 2008

*Spoštovani državljanke in državljani držav članic Evropske unije,
Spoštovani gospod Poettering, predsednik Evropskega parlamenta,
Spoštovani gospod predsednik republike,
Spoštovani gospod predsednik državnega zbora,
Spoštovana gospa podpredsednica Evropske komisije,
Spoštovani podpredsedniki, članice in člani Evropske komisije,
Ekscelence,
Gospe in gospodje,*

V Sloveniji smo veseli, da začetek Evropskega leta medkulturnega dialoga sovпада z začetkom slovenskega vodenja Evropske unije. Zdi se nam, da je trenutek iz različnih razlogov dobro izbran. Pred tremi tedni smo podpisali novo reformno, Lizbonsko pogodbo. Z njo je Evropska unija sposobna nadaljevati zgodovinski projekt gospodarske in politične integracije ter globalne konkurenčnosti. V tem mandatu Evropskega parlamenta in Komisije smo sprejeli vrsto rešitev za ohranitev zdravega okolja ter za nadaljnjo krepitev gospodarske in politične moči Evropske unije. Ta je z zadnjo širitvijo, z milijoni novih delovnih mest in s povečanjem blaginje močno narasla.

Vsi našti dosežki vzbujajo spoštovanje pri naših partnerjih in sodelavcih na globalni ravni. A kljub temu pogosto čutimo, da nekaj manjka. Vedno bolj spoznavamo tisto, na kar so opozarjali že očetje Združene Evrope: za popolni uspeh projekta evropskega združevanja nista dovolj samo veliko enotno tržišče in impresivna gospodarska rast – nenehno moramo krepiti tudi kulturno in duhovno dimenzijo Evropske unije. Ali če citiram enega od naših slavnostnih govornikov komisarja izobraževanje, usposabljanje, kulturo in mlade Jana Figla, ki je tudi pobudnik razglasitve Evropskega leta medkulturnega dialoga; dejal je: »Evropski notranji trg je izjemen dosežek, in ponosni smo nanj, toda zdaj moramo vzpostaviti neko ravnotežje. Pol stoletja smo nagovarjali razum Evrope, zdaj je čas, da se obrnemo tudi k njenemu srcu.«

Nastopil je torej čas za poglobljeno razpravo o pomenu kulture. Ta razprava mora potekati tako med nami, ki živimo v Evropski uniji, kot tudi med nami in tistimi, s katerimi sodelujemo v soseščini in na planetu sploh. Nastopil je čas, da se zazremo vase in skupaj poiščemo odgovore na ključna vprašanja, ki zadevajo kulturno dimenzijo evropskega združevanja. »Kdor ne verjame v kulturo, je izgubil vero v človeka«, pravi staro načelo humanizma. Brez tega humanističnega načela, ki je vsebovano v evropski kulturni dediščini, ni prave evropske politike.

V tem letu želi zato Evropska unija praznovati bogastvo svojih raznolikih kultur, poudarjati ustvarjalnost in podpirati projekte, ki vzpodbujajo povezovanje, osveščanje in raziskovanje evropske kulturne dediščine. Zavedamo se, da so prav iz te dediščine zrasle univerzalne vrednote moderne Evrope: svoboda, pravičnost, enakopravnost in vladavina prava ter zaščita človekovih pravic. Bogastvo dediščine pa ni zgolj zaklad preteklosti. Vsaka generacija ji dodaja nova spoznanja, novo modrost in svež obraz. Obraz Evrope,

ki mu namenjamo ta večer, ne more biti utrujen obraz Stare celine. Nasprotno, to naj bo svež izraz ustvarjalnosti, spraševanja in iskanja novih rodov in novih dosežkov evropskih kultur in umetnosti. Vseh, ki znajo v bogastvu tradicij prepoznati vir navdiha in z njim graditi Evropo 21. stoletja.

Danes se zaradi različnih razlogov bolj kot v minulih desetletjih zavedamo, da EU ne združujeta le gospodarstvo in politika, ampak tudi vrednote skupnega spomina, kulture in ustvarjalnosti. Prav iz tega zavedanja izhaja odgovornost vseh nas, da spoznavamo tudi druge kulture, ki nas obkrožajo. Spoštovanje evropskih vrednot nas zavezuje, da se obračamo k našim sosedom: tako k tistim, ki se nam želijo nekoč pridružiti in ki se morejo v teh vrednotah prepoznati, kot tudi k vsem ostalim. V tem smislu so razveseljivi rezultati zadnje raziskave Eurobarometra, da kar tri četrtine državljanov Evropske unije verjame, da prisotnost ljudi drugega etničnega ali verskega porekla lahko pomeni obogatitev kulturnega življenja njihove države.

Slovenija je dežela - kot je bilo danes že rečeno - kjer se zgodovinsko križajo številni kulturni tokovi. Na naših tleh se slovanski svet stika z romanskim in germanskim, Srednja Evropa pa se srečuje z Zahodnim Balkanom in Sredozemljem. Prav v tem vidimo našo priložnost, da prispevamo h krepitvi medkulturnega razumevanja v Evropi in onkraj njenih meja. V okviru Centra za evropsko prihodnost smo ustanovili Delovno skupino za medkulturni dialog, ki se posveča predvsem medkulturnemu zблиževanju v naši neposredni soseščini, na Zahodnem Balkanu. Podobno smo skupaj z Rusko federacijo dali pobudo za ustanovitev Foruma slovanskih kultur, ki je po vstopu petih slovanskih držav v Evropsko unijo dobil nov zagon za svoje poslanstvo medkulturnega sodelovanja.

Sredozemlje - tako kot že v antičnih časih - predstavlja tudi v začetku 21. stoletja bogato stičišče kulturnih identitet. Kljub nekaterim zgodovinskim bremenom je Sredozemlje območje najbolj intenzivnega dialoga med krščanskim, islamskim in judovskim svetom. Na tej ugotovitvi temelji tudi slovenska pobuda za ustanovitev Evrosredozemske univerze, ki ima vse možnosti, da že letos postane stičišče mladih iz vseh strani Sredozemlja.

Znameniti mehiški pisatelj in pesnik Octavio Paz je nekoč zapisal: »Vse kulture izvirajo iz medsebojnih prepletanj, srečevanj in soočanj. Če pa se osamijo, izumrejo.« Primož Trubar, utemeljitelj slovenskega knjižnega jezika, katerega 500-letnico rojstva praznujemo letos, pa je zapisal stavek, ki je bil v Sloveniji že velikokrat ponovljen: »Stati inu obstati«. Verjetno je želel povedati, da ko se pogovarjaš z drugimi, moraš najprej vedeti, kdo in kaj si. Naj bosta misli obeh modrih mož tudi vodilo vsem nam.

Moč Evropske unije je bila vedno v tem, da je na temelju univerzalnih človekovih pravic in vrednot spoštovala drugačnost in raznolikost. To pa je lahko počela, ker je vendarle poznala temelje, na katerih se je oblikovala in rasla. Ker so bile skupne vrednote temelj njene moči. Ker je vedela, kaj je in si je to želela tudi ostati. Ker je gradila svojo identiteto. Ta evropska identiteta je za veliko večino globalnega sveta privlačna, ker je v izhodišču optimistična, odprta in v središče postavlja svobodnega človeka. Prav zato večina mladih v svetu izven Evropske unije slednjo vidi kot privlačen kraj za lepo življenje.

Spoštovani,

Leto medkulturnega dialoga, ki smo ga pričeli, je dvojna priložnost. Da Evropa okrepi vero vase, v življenjsko moč in v poslanstvo svojih kultur. In da okrepi dialog z drugimi kulturami, da v stiku z njimi premaguje predsodke, da raste, se vzajemno bogati in plemeniti. Pot medkulturnega dialoga je pot krepitve najbolj trajnih podlag za mir in blaginjo na našem planetu.

Hvala.